

Dato: 6/11/2019

Faggruppemøte Areal, Transport og Klima 11. juni 2019

Sak 5 – SAMARBEID MED UNGT ENTREPRENØRSKAP – INNOVASJONSCAMP HØSTEN 2019

**Petter Skotland, Ungt Entreprenørskap
Akershus**

Sak 8

AREAL- OG

TRANSPORTSTRATEGI

FOR MJØSBYEN

Eli N. Ruud Olsen, Hedmark Fylkeskommune

Sak 3 – Nasjonal Transportplan 2022-2033

Milepæler i arbeidet med NTP 2022-2033

Aktivitet	Når	Frist	Kommentar
Brev fra SD: Ny modell for prosess og organisering av arbeidet med NTP 2022 - 2033	11.01.2019		
Oppdrag 1 - Mer infrastruktur for pengene – effektiv ressursbruk	11.01.2019	Milepæl 10. juni Frist 1. oktober	
Møte i politisk kontaktgruppe	08.03.2019		Fylkeskommuner, de største byene, Sametinget, KS
Invitasjon til å komme med innspill om hovedutfordringer på transportområdet	18.02.2019	10.mai	Samarbeidsrådet i Osloregionen vedtatt en uttalelse som er sendt SD
Oppdrag 2 - Utviklingstrekk og framskrivninger	28.03.2019	1. september	
Oppdrag 3 - Utfordringer i transportkorridorer og byområder	28.03.2019	1. september	
Oppdrag 4 - Analyseverktøy og forutsetninger for samfunnsøkonomiske analyser.	07.05.2019	1. september	
Oppdrag 5 - vurderinger av hvordan det overordnede målet for byvekstavtalene bør innrettes og om gjeldende rammeverk for byvekstavtalene er tilfredsstillende.	08.05.2019	1.oktober	
Invitasjon til møte om utfordringer – Drammen	09.05.2019	Møte 28.05.2019	Inviterte er fylkeskommunene i Viken, Innlandet og Oslo kommune
<i>Kommer: Vinteren/våren i 2020 planlegges en ny møteserie med fylkeskommuner og storbyene om prioriteringar</i>	Vinter/ vår2020		

Dato: 6/11/2019

Sak 4

Klimastatus fra Osloregionen

Rapport mai 2019

Kort om rapporten – Klimastatus fra Osloregionen

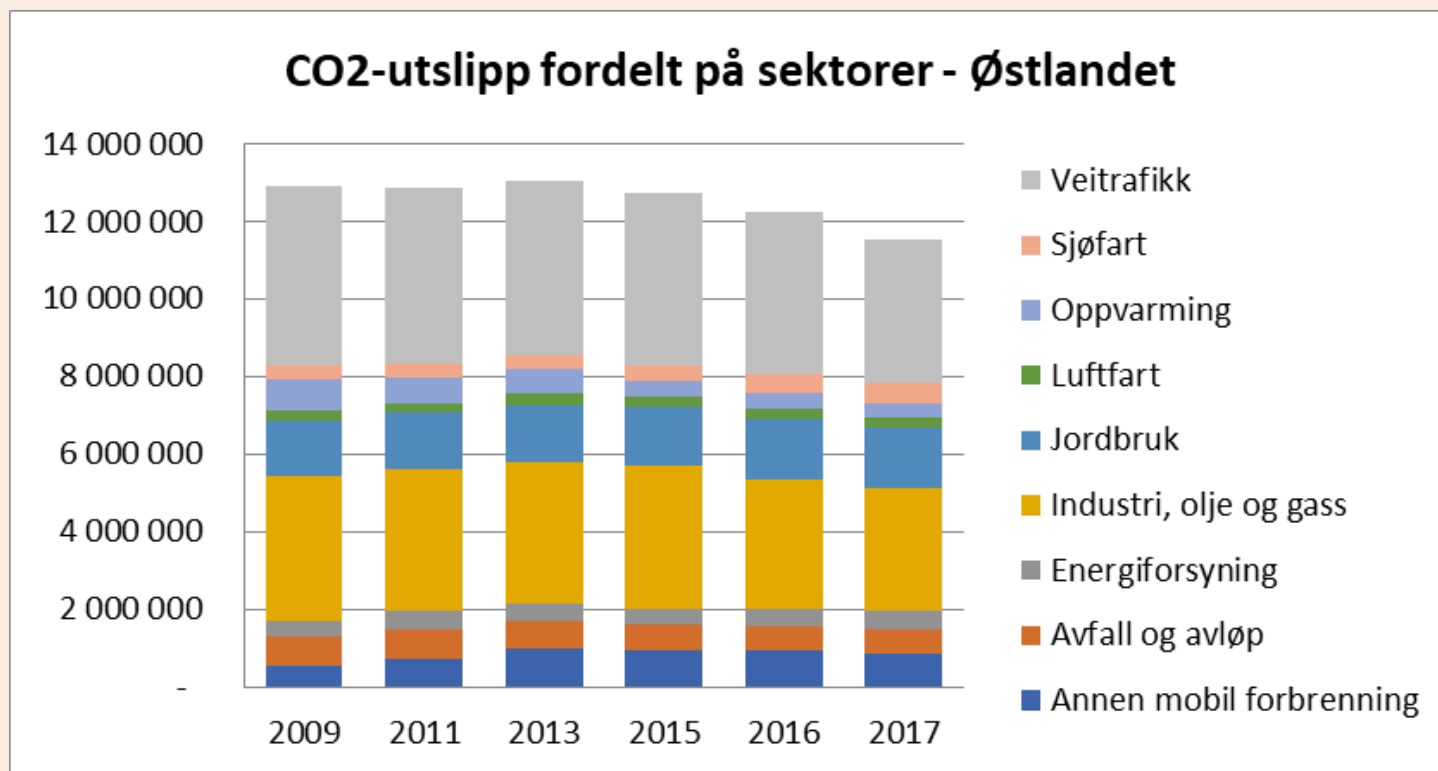
- Utgangspunktet:
 - *Samordnet strategi ATP for Osloregionen*
 - *Osloregionen skal oppfylle nasjonale- og regionale klimamål*
 - *Behov for å få mer kunnskap om klimaarbeidet i regionen.*
- Overordnet kartlegging av klima- og energiplaner i Osloregionen
- Utvikling i klimagassutslipp på Østlandet for perioden 2009-2017
- Statlige føringer og virkemidler i klimaarbeidet
- Barrierer for klimaarbeidet i kommuner
- Osloregionens mulig rolle i klimaarbeidet

Kapittel 2 – Utviklingen i utslipp

Utvikling i utslipp

	2009	2011	2013	2015	2016	2017
Sum CO2-utslipp Østlandet	12 910 453	12 874 146	13 032 879	12 718 459	12 225 207	11 531 720

Nye nasjonale utslippstall 2018, 3. juni 2019

Norske klimagassutslipp opp 0,4 prosent

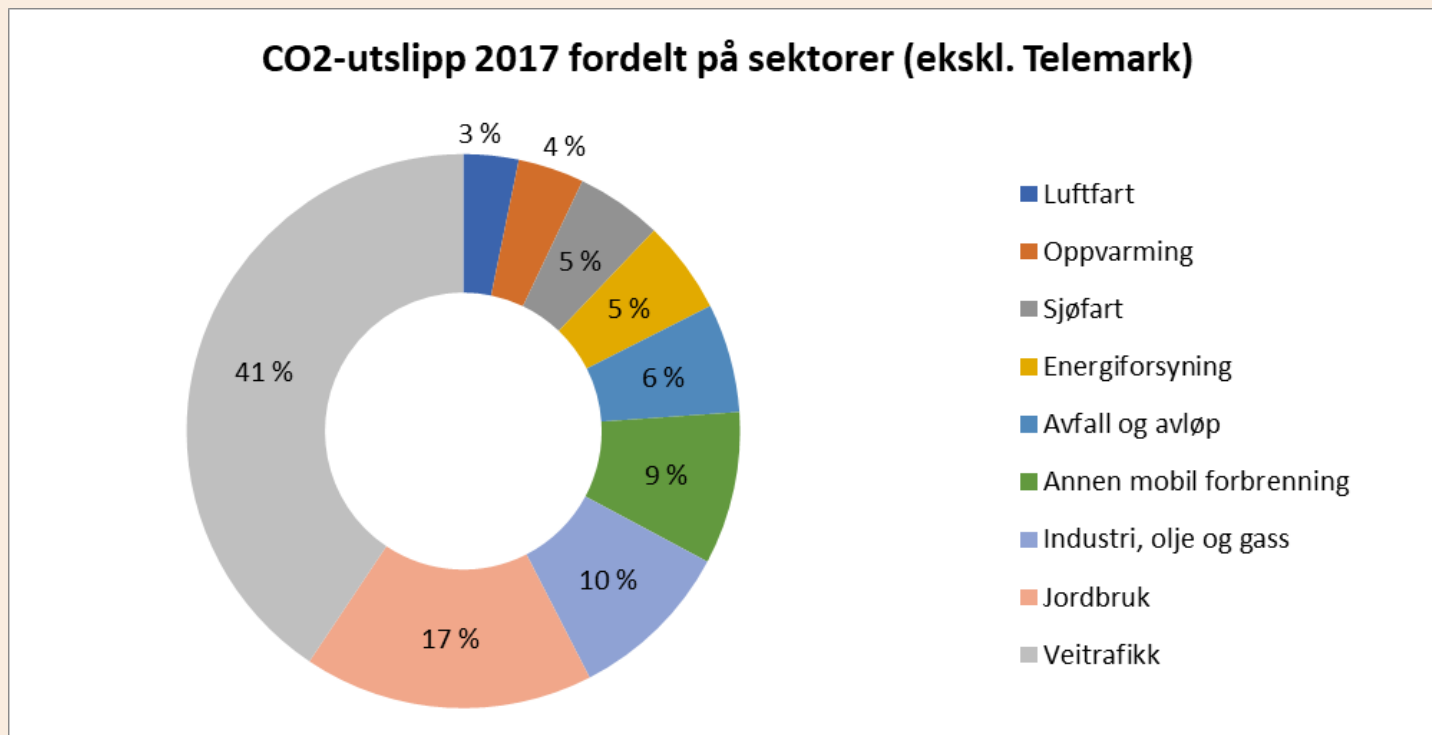
Oppgangen i klimagassutslipp kommer blant annet av mindre andel biodrivstoff i veitrafikken.

📷 Rolf Øhman

Det ble sluppet ut 0,4 prosent mer klimagasser i Norge i 2018 enn året før, viser foreløpige tall fra SSB.

Fordeling utslipp 2017

SOLARIS

Elbuss

Jeg sker byen min

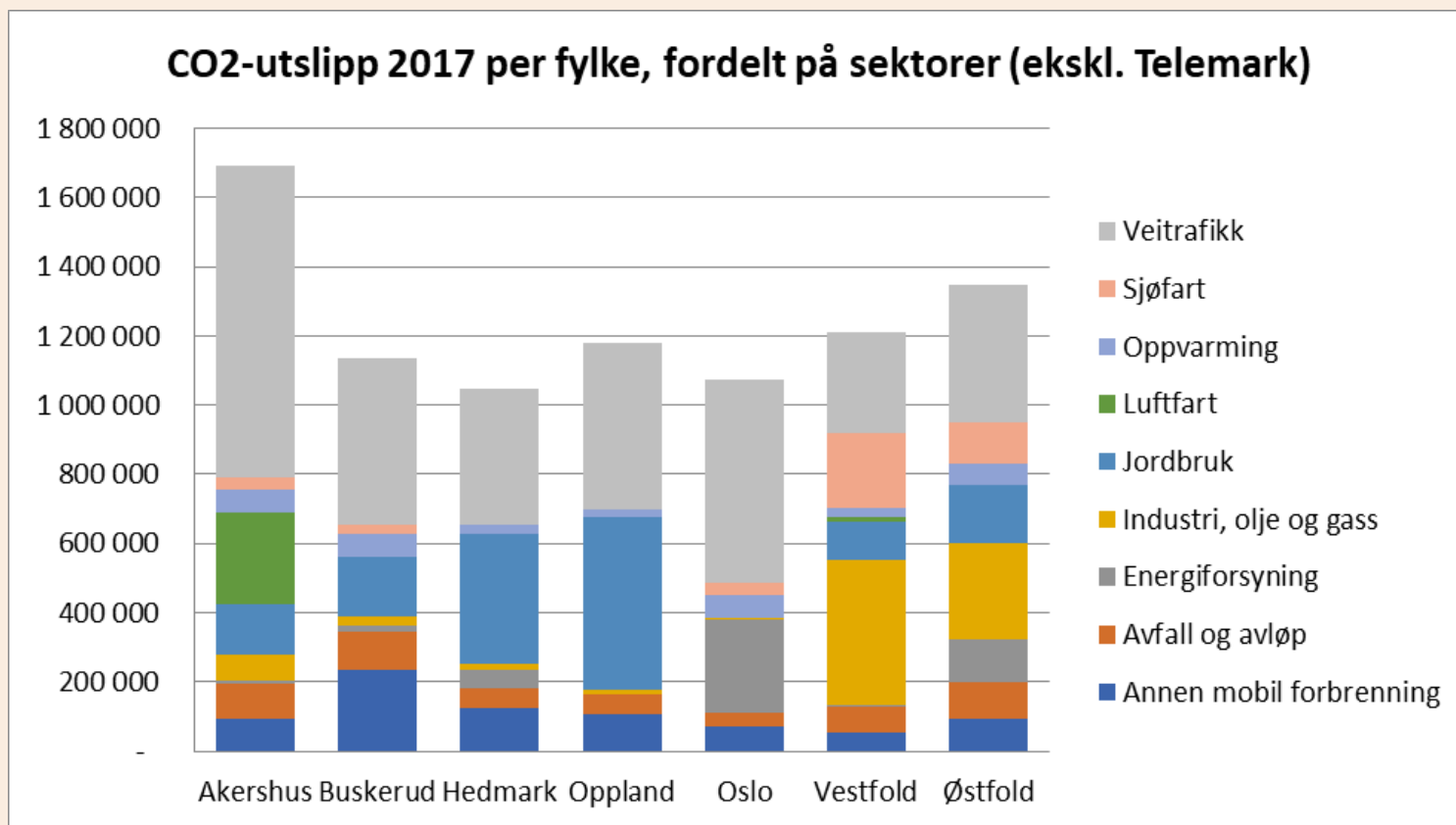
RuterBy

Ruter#

55510

Utslipp fordelt på sektorer 2017 – forskjeller mellom fylkene

Kapittel 3 – Roller og virkemidler i klimaarbeidet

Roller og virkemidler

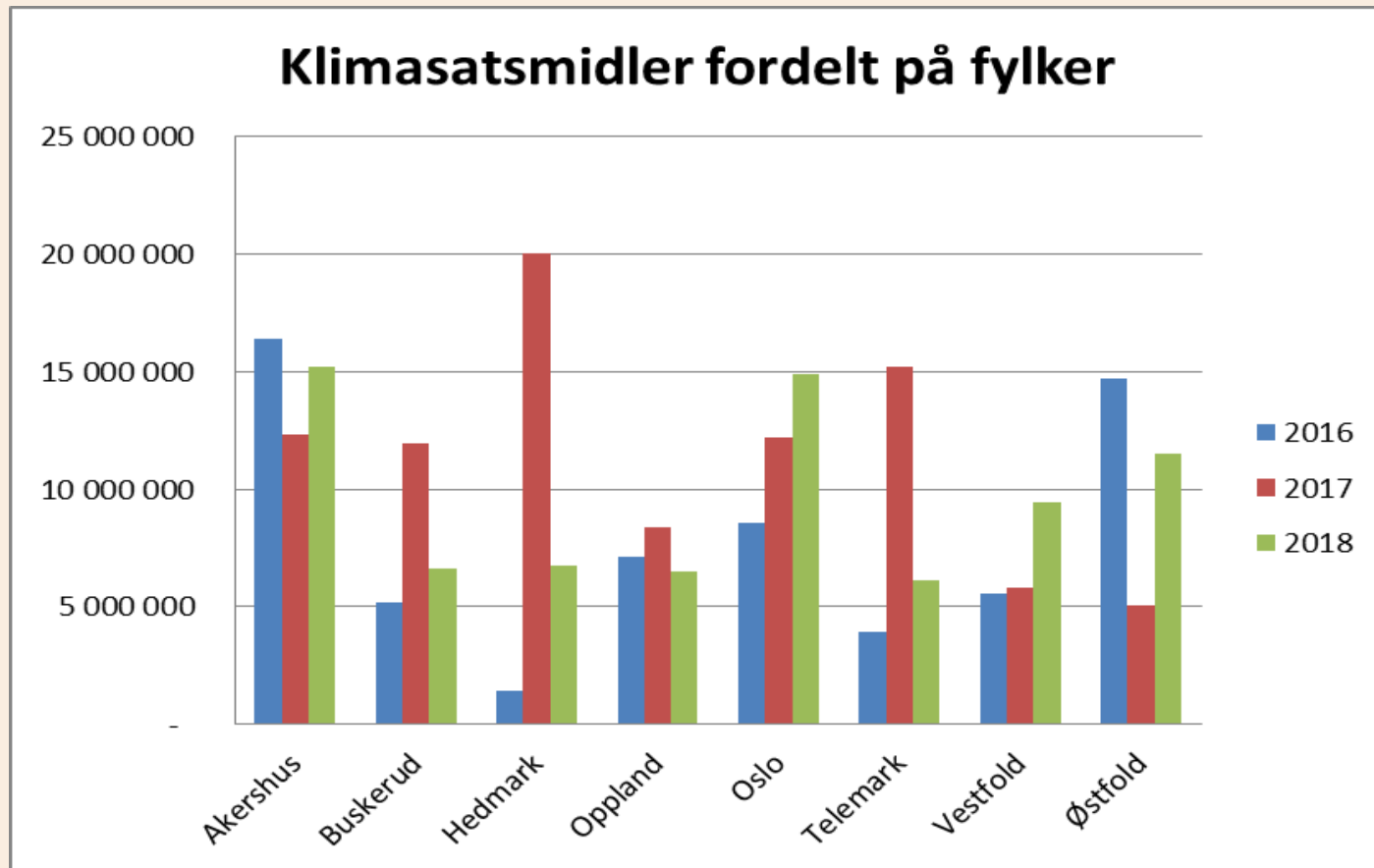
- Statlige føringer og virkemidler i klimaarbeidet
 - *Klimamelding. Stortingsmelding behandlet 2018*
 - *Klimaloven*
 - *Statlig planretningslinje for klima- og energiplaner*
- Nasjonale virkemidler – Enova og Klimasats
- Kommunenes og fylkeskommunenes roller og virkemidler i klimaarbeidet
 - *Roller i klimaarbeidet*
 - *Virkemidler og barrierer for klimaarbeidet i kommuner og fylkeskommuner*

Klimasats til Østlandet – fordelt på type tiltak

- Klimasats opprettet i 2016 for kommuner og fylkeskommuner
- Prioriterer tiltak som ikke støttes av andre støtteordninger
- 230 mill kr tildelt Østlandet 2016-2018
- 58 % av totale Klimasats-midler

Type tiltak	Antall søknader innvilget	Andel av antall tiltak
Tiltak type 1. Klimavennlig areal- og transportplanlegging	81	15 %
Tiltak type 2. Klimavennlig transport - gjennomføring av tiltak	221	41 %
Tiltak type 3. Klimagassreduserende tiltak i andre sektorer - gjennomføring	103	19 %
Tiltak type 4. Forprosjekter for klimagassreduserende tiltak	112	21 %
Tiltak type 5. Interkommunale nettverk for kompetanseheving og erfaringsdeling	22	4 %
	539	100 %

Klimasats 2016-2018 – fordelt på Østlandsfylker

Enova SF

- Enova SF opprettet i 2001, under OED. KLD overtok i 2018.
- Støtte til bedrifter, offentlig og privatpersoner (bolig)
- Fra 2017 har Enovas aktivitet blitt dreiet mer mot klima og innovasjon.
 - *Styrket satsing på å redusere utslipp fra transport og andre ikke-kvotepliktige utslipp*
 - *Styrket satsing på innovative løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet.*
- Utvidet formål fra 2018:
 - *å bidra til reduserte klimagassutslipp*
 - *styrket forsyningssikkerhet for energi*
 - *teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp.*

Tilskudd til Østlandet fra Enova 2015-2017

- Tabell viser tilskudd til prosjekter fordelt på fylker
- Tilskudd til bedrifter og offentlig virksomhet
- 34 % av Enovas samlede tilskudd i perioden, 41% av antall prosjekter

	Oslo	Buskerud	Akershus	Vestfold	Telemark	Østfold	Hedmark	Oppland	Sum Østlandet	Sum nasjonalt	Østlandets andel
Tilskudd (2015-2017) mrd kr	0,51	0,40	0,32	0,30	0,30	0,19	0,14	0,11	2,27	6,60	34 %
Antall prosjekter	296	132	195	94	64	116	111	99	1107	2672	41 %

Roller, virkemidler og barrierer i klimaarbeidet

- Virkemidler
 - *Juridiske virkemidler, med Plan- og bygningsloven som den viktigste*
 - *Markedsbaserte virkemidler som bompenger, parkering, insentiver*
 - *Dialog og nettverk*
 - *Holdningsskapende arbeid, informasjon og medvirkning*
 - *Virkemiddelpakker, som f.eks. byvekstavtaler*
- Barrierer
 - *Praktiske barrierer (bl.a. ressurser)*
 - *Politiske barrierer (bl.a. samspill, medvirkning, institusjonalisering)*
 - *Verdimessige barrierer – hvordan klimapolitikk oppfattes*

Kapittel 4 - Regionale klima- og energiplaner

Oppsummering av overordnede kartlegging

- Ambisiøse klimamål
- Hovedsatsingene der utfordringene er størst
- Ulik praksis på rapportering på klimaarbeidet og status på måloppnåelse,
 - *det vil si hvordan kommuner og fylkeskommuner følger opp arbeidet i sine styringssystem.*
- Rapporteres på gjennomføring av tiltak, i egen virksomhet
- Stor variasjon i politisk og administrativt eierskap til klimaarbeidet
- Variasjon i målformuleringene,
- Klimamålene er satt for direkte utslipp, i liten grad satt mål for indirekte utslipp

Om klima- og energiplaner – Miljødirektoratet (april 2019)

- De fleste kommuner i Norge har en plan for klima og energi, men mange av planene er nå gamle.
- *«Ut fra vår kontakt med kommunene og tidligere utredninger og forskning har vi grunn til å tro at nokså mange av planene antagelig har hatt begrenset bruksverdi som styringsinstrument, at oppfølgingen har vært fragmentert, og at planene generelt har vært lavt prioritert hos kommunene.»*
- Miljødirektoratet sier også at det ut fra deres skjønnsmessige vurdering virker å være liten grad av integrering av klimahensyn i andre planer.
- *«Fremover vil det være viktig å overføre erfaringer fra de kommunene som jobber aktivt og bruker klima- og energiplanlegging som et verktøy,..»*

Klimanettverk

- Klimasats innvilget støtte (per 2018) til 22 søknader til *Interkommunale nettverk for kompetanseheving og erfaringsdeling*
- Per mai 2019: over 100 kommuner og fylkeskommuner
- Rapporten har ikke kartlagt nettverkene eller resultater

Kapittel 5 - Osloregionens rolle

Areal, Transport og klima
Verdiskaping og kompetanse
Miljøhovedstadsåret

Oppfølging ATP-strategi

Dato: 6/11/2019

Osloregionen

Godsprosjekt

Sterke næringsmiljøer – grønn teknologi

Kapittel 6 – Oppsummering og videre arbeid

Ordførermøte og ordførererklæringen

Oppsummering

- Utviklingen i utslipp – 11% i perioden 2009-2017
- Tilgjengelige virkemidler i Enova og Klimasats – ikke sett på effekten av midlene
- Ambisiøse klimamål – varierende klimaledelse
- Mange deltar i klimanettverk
- Viktig å overføre erfaringer fra kommuner som jobber aktivt
- Osloregionens rolle
 - *Oppfølging ATP-strategi*
 - *Ordførererklæring*
 - *Verdiskaping og kompetanse*

Oppfølging ordførererklæring

- Oppstartsmøte i miljø- og klimagruppe 14. mai
- Innhente gode historier fra regionen – vise frem og erfaringsdeling
- Utvikling av klimaindikatorer for Osloregionen
 - *Bruke Oslos Klimabarometer som inspirasjon*
- Bruke klimanettverkene
- Fokus på hva som har nytteverdi for kommunene
- Følge opp kommunene som har signert erklæringen

Sak 6

TEN-T høring

Sak 7

STUDIETUR HØSTEN 2019

Studietur – Zürich - Lyon - Torino

- Program (foreløpig)
 - 21.10. Avreise kveld (søndag)
 - 22.10. Zürich
 - 23.10. Zürich-regionen $\frac{1}{2}$ dag – ettermiddagstog videre til Lyon
 - 24.10. Lyon, kveldstog til Torino
 - 25.10. Torino
 - 26.10. Oppsummering før hjemreise ved lunsjtider

Sak 9

ØVRIGE

ORIENTERINGSSAKER

-
- Status fra gods- og logistikkprosjektet
 - Status fra Miljøhovedstadsåret

Gods- og logistikk

Gods- og logistikkprosjekt i Osloregionen

Prosjektets mål er å utvikle et oppdatert kunnskapsgrunnlag på gods- og logistikkhåndtering i Osloregionen.

Kunnskapsgrunnlaget vil være basis for mer koordinert nordisk, nasjonalt og regionalt samarbeid for å:

- øke andelen godstransport på sjø og jernbane
- oppnå mer effektiv og miljø- og klimavennlig godstransport på vei.

Varighet: 01.03.2018-31.12.2020

Arbeidspakkene i prosjektet

Arbeidspakke	Tittel
1	Faktagrunnlag gods- og varestrømmer og utslipp fra godstrafikk
2	Innspill til godsterminal-struktur på Østlandet og andre nasjonale utredninger
3	Øke andel godstransport på sjø og bane
4	Kommunenes, fylkeskommunenes og andre aktørers roller for mer miljø- og klimavennlig transport
5	Kommunikasjon/informasjon/formidling

Arbeids- pakke	Tittel	
1	Faktagrunnlag gods- og varestrømmer og utslipp fra godstrafikk	
2	Innspill til godsterminalstruktur på Østlandet og andre nasjonale utredninger	
3	Øke andel godstransport på sjø og bane	
4	Kommunenes, fylkeskommunenes og andre aktørers roller for mer miljø- og klimavennlig transport	
5	Kommunikasjon/informasjon/ formidling	

Miljøhovedstadsåret i Osloregionen

Klimaordførerne 8. februar – 9. mars

Dato: 6/11/2019

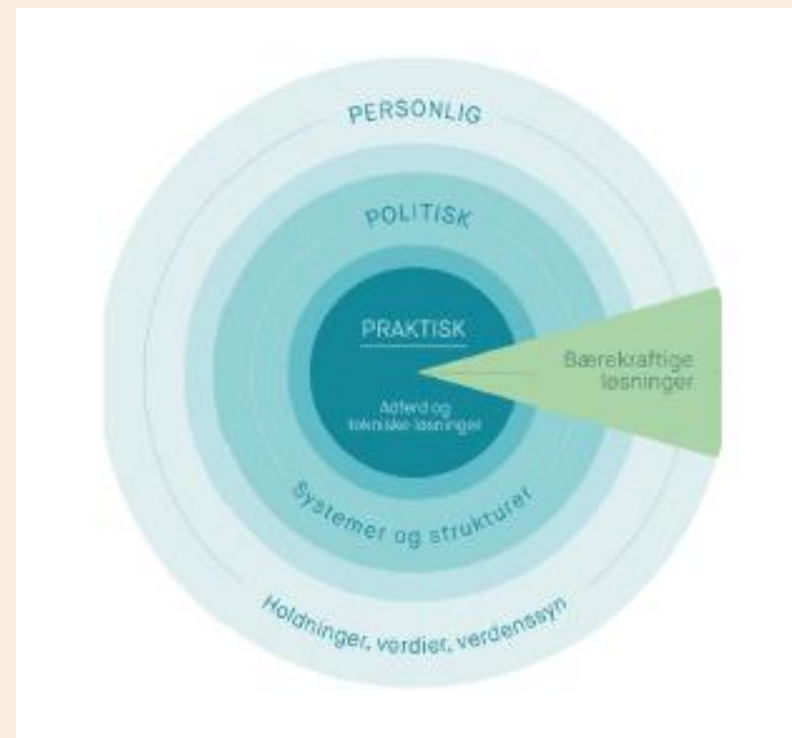
Osloregionen

Om prosjektet

- Mål: Synliggjøre bærekraftsarbeidet i Osloregionen og vise frem at det er FOLK som betyr noe i arbeidet. Til inspirasjon for andre.
- Når: Lansert 7. februar på BEST2019. 30 dager fra 8.februar – 9. mars
- Deltakere: 13 ordførere fra hele regionen
- Samarbeid mellom cCHANGE og Osloregionen

Teoretisk rammeverk – cCHALLENGE, utviklet av professor Karen O'Brien, UiO

- Tre sfærer for bærekraftig samfunnsendring som er avhengig av hverandre; praktisk, politisk og personlig
- Praktisk: Er det praktisk mulig med endring?
- Politisk: Systemer og strukturer som er med på å forme endring
- Personlig: antagelser, holdninger, verdier som virker inn på hva som er mulig

Gjennomføring

- Selvvalgt endring
- Bloggplattform for å dele opplevelser og erfaringer, totalt 105 innlegg
- Prosjektside med 3.090 visninger
- Facebook nådde 27.364 personer
- Erfaringer, utfordringer, refleksjoner, ringvirkninger
- Mediedekning: 17 omtaler (lokalpresse, NRK, KS Speilet)

Siste rapport fra Guri Bråthen, ordfører Østre Toten

Da er 30 dagers forprosjekt gjennomført! Mål: Redusere matsvinn.

Funn:

- Mye matavfall kastes. Middagsrester, pålegg og ting fra kjøleskapet som ikke blir brukt i matlaging. Ustrukturerte matinnkjøp, ofte preget av impuls. Manglende plan for middagsmat. Varierende ønsker og behov av husholdningens medlemmer.
- Generelt dårlig kontroll og oversikt over hva som befinner seg i kjøleskap/fryser.
- Manglende bevissthet rundt matsvinn – grenser til sløseri.
- Husmor lager ofte altfor mye middag i redsel for at ikke alle skal bli mette.
- Barn og ungdom i huset var flinke til å bidra til prosjektet, og tok ofte ansvar når husmora sviktet.
- Sigbjørn (katt) er bortskjemt, men tok også ansvar og spiste ting han egentlig ikke likte.

Konklusjon:

- Det å redusere matsvinn er et felles husholdningsprosjekt, og fungerer best hvis alle deltar.
- Det handler om å snu små (u)vaner og planlegge bedre. Vi fant ut at å skrive opp ukesmeny i fellesskap og gjøre innkjøp etter denne var et effektivt tiltak for oss. Dette gjør også at vi sparer tid i en hektisk hverdag.
- Ellers kjøper vi inn mindre pålegg, da det ofte kastes endel av dette.
- Nå starter den virkelige jobben, uten drahjelp fra eksterne som vi har hatt i 30 dager.
- Men mine husholdnings medlemmer (unntatt Sigbjørn) er enige om at vi viderefører dette "forprosjekt matsvinn" til et varig hovedprosjekt.
- Vi vil med dette få takke for god bistand til å bli en litt mer miljøbevisst familie, der vi forhåpentligvis har endret på en liten men viktig ting. Vi oppfordrer alle andre til å gjøre det samme!

Hva så? og Hva nå?

- Osloregionens prosjekt – engasjere regionen og ordførerne
- Ordførererklæring en ramme for prosjektet
- Læring og erfaringer for deltakerne, - hva som skal til, vaner kan endres
- Fått økt oppmerksomhet, spredning og ringvirkninger om temaet – FOLK som betyr noe
- Anbefaling fra cCHANGE:
 - *Potensiale for Osloregionen og bruke ordførernes historier og erfaringer i arbeidet videre med bærekraft.*

Oppstartsmøte oppfølging av ordførererklæring

- Oppstartsmøte oppfølging av ordførererklæring
- Øvrige aktiviteter / program
 - *Program og prosjekter på web-sidene og på Facebook*
 - *Arrangement/prosjekter i regi av sekretariatet:*
 - Engasjert fotograf
 - Oslo Urban Arena
 - Gods- og logistikk: Smarte Havner
 - Gods- og logistikk: Bylogistikk
 - NTP 2022-2033-konferanse

www.osloregionen.no